

ระเบียบกรมสรรพสามิต
ว่าด้วยวิธีการคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันโดยใช้มาตรวัดและเครื่องทดสอบ
พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ อธิบดีกรมสรรพสามิตจึงวางระเบียบวิธีการคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตโดยใช้มาตรวัดและเครื่องทดสอบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมสรรพสามิต ว่าด้วยวิธีการคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันโดยใช้มาตรวัดและเครื่องทดสอบ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“มาตรวัด” หมายความว่า มาตรวัดสำหรับใช้วัดปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน

“เครื่องทดสอบ” หมายความว่า เครื่องทดสอบมาตรวัดปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน

“อุปกรณ์อื่น” หมายความว่า อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องที่นำมาประกอบกับมาตรวัดหรือเครื่อง

ทดสอบ

ข้อ ๔ การขออนุญาตติดตั้ง หรือการขอให้รับรองมาตรวัด เครื่องทดสอบและอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยื่นคำขอติดตั้งพร้อมรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ชื่อแบบหรือชนิดของมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง
ชื่อบริษัทผู้ผลิต ชื่อทางการค้าและประเทศที่ผลิต

๔.๒ คุณลักษณะเฉพาะ (Specification) เช่นค่าความถูกต้องในการวัด (Accuracy)
ค่าความสามารถในการอ่านค่าซ้ำที่จุดเดียวกัน (Repeatability)

๔.๓ รายละเอียดแบบแปลนการออกแบบติดตั้งมาตรวัด เครื่องทดสอบและอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องเข้ากับท่อทางและหมายเลขภาชนะเก็บน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันให้เป็นไปตามมาตรฐาน American Petroleum Institute (API) หรือ American Gas Association (AGA) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิคเป็นผู้อนุญาตให้ติดตั้งมาตรวัด เครื่องทดสอบและอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๔ แล้วสำเนาหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตทราบ
ดังนี้

- ๕.๑ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและพัฒนาการจัดเก็บภาษี ๒
- ๕.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานสรรพสามิตภาคที่โรงอุตสาหกรรมตั้งอยู่
- ๕.๓ สรรพสามิตพื้นที่ที่โรงอุตสาหกรรมตั้งอยู่
- ๕.๔ เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรม

ข้อ ๖ การตรวจสอบมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเมื่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้ทำการติดตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วให้คณะกรรมการดังต่อไปนี้ เป็นผู้ร่วมทำการตรวจสอบ

- ๖.๑ เจ้าพนักงานสรรพสามิต กลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิค
- ๖.๒ เจ้าพนักงานสรรพสามิต สำนักมาตรฐานและพัฒนาการจัดเก็บภาษี ๒
- ๖.๓ สรรพสามิตพื้นที่ที่โรงอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่ หรือผู้แทน
- ๖.๔ เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรม

ข้อ ๗ ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจัดหาบริษัทผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีได้มีส่วนได้เสียหรือมีความเกี่ยวข้องกับผู้จำหน่ายหรือเป็นเจ้าของมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ปรึกษาหรือรองอธิบดีซึ่งสั่งและปฏิบัติราชการแทนอธิบดีในราชการของกลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิคเป็นผู้ดำเนินการในการตรวจสอบ

ข้อ ๘ มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องต้องมีคุณสมบัติ รวมทั้งใช้วิธีการตรวจสอบ ดังนี้

- ๘.๑ เครื่องทดสอบต้องเป็น
  - ๘.๑.๑ ถังมาตรฐาน (Prover Tank)
  - ๘.๑.๒ มาตรวัดมาตรฐาน (Master Meter)
  - ๘.๑.๓ Pipe Prover หรือ Prover Loop หรือ Compact Prover หรือ อุปกรณ์

ทดสอบอื่น

๘.๑.๔ Bell Prover หรือ Piston Prover หรือ Master แบบ Air Facility Test หรือ Under Condition Pressure Test หรืออุปกรณ์ทดสอบอื่น ๆ ในกรณีข้อ ๘.๒

๘.๒ มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้ติดตั้งโดยมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง

๘.๓ การตรวจสอบมาตรวัด เครื่องทดสอบและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เป็นน้ำมันหรือผลิตภัณฑ์น้ำมันที่เป็นของเหลวให้ใช้วิธีการตาม American Petroleum Institute (API) : Manual of Petroleum Measurement Standards

๘.๔ การตรวจสอบมาตรวัด เครื่องทดสอบและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่อยู่ในสถานะไอหรือก๊าซ (Vapor หรือ Gas) ให้ใช้วิธีการตรวจสอบตาม American Gas Association (AGA) หรือวิธีการที่เป็นมาตรฐานสากลกำหนดไว้หรือเป็นที่ยอมรับ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๖ และผู้แทนผู้ประกอบการตามข้อ ๗ ทดสอบค่าความถูกต้องของมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องหลังจากที่ได้ติดตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง ต่อจากนั้นให้ปฏิบัติ ดังนี้

๙.๑ ทดสอบความจุของถังมาตรฐาน (Prover Tank) โดยวิธีการตวงน้ำจากถังมาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงพาณิชย์และให้ทดสอบใหม่อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี

๙.๒ ทดสอบมาตรวัดมาตรฐาน (Master Meter) หาค่าความคลาดเคลื่อนของมาตรวัด (Meter Factor) กับถังมาตรฐานตามข้อ ๙.๑ และต้องทดสอบใหม่ทุก ๆ ๖ เดือน

๙.๓ ทดสอบหาค่าความจุของ Pipe Prover หรือ Prover Loop (Pipe Volume In Performance หรือ Loop Volume In Performance) หรือ Compact Prover กับถังมาตรฐานตามข้อ ๙.๑ หรือมาตรวัดมาตรฐานตามข้อ ๙.๒ และต้องทดสอบใหม่อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี

๙.๔ ให้ทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนของมาตรวัด (Meter Factor) เพื่อใช้ในการคำนวณภาษีและเครื่องทดสอบตามข้อ ๘.๑ ต้องทดสอบใหม่อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี หรือตามมาตรฐานกำหนดไว้

ข้อ ๑๐ ให้ที่ปรึกษาหรือรองอธิบดีซึ่งสั่งและปฏิบัติราชการแทนอธิบดีในราชการของกลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิคมีอำนาจอนุมัติให้ใช้มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องหรือมีอำนาจใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้แทนอธิบดีกรมสรรพสามิต และให้ผู้อำนวยความสะดวกกลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิคสำเนาหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตทราบ ดังนี้

๑๐.๑ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและพัฒนาการจัดเก็บภาษี ๒

๑๐.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานสรรพสามิตภาคที่โรงอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่

๑๐.๓ สรรพสามิตพื้นที่ที่โรงอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่

๑๐.๔ เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรม

ข้อ ๑๑ มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการตรวจรับรองและได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตแล้ว ให้ใช้สำหรับคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน โดยเปรียบเทียบกับถังจ่ายเพื่อเสียภาษีได้

มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้ติดตั้งก่อนใช้ระเบียบนี้ ให้อยู่ในบังคับตามความในวรรคแรกด้วย

ข้อ ๑๒ วิธีการใช้มาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๒.๑ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรมผั่นกตรกรมสรรพสามิตที่มาตรวัดและที่แผงควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการ

๑๒.๒ กรณีมาตรวัดน้ำมันและผลิตภัณฑ์ที่มีการรับ-จ่าย ทางท่อ และทางเรือ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรม และบริษัทผู้แทนผู้ประกอบการ ตามข้อ ๗ ทดสอบหาค่าความคลาดเคลื่อนของมาตรวัด (Meter Factor) ทุก ๆ ๔ เดือน

ในกรณีข้อ ๘.๔ ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทำการทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนของระบบมาตรวัด ประกอบด้วย Pressure Transmitter, Temperature Transmitter, Flow Computer, Density Meter และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่อยู่ในระบบมาตรวัดทุก ๆ ๔ เดือน

๑๒.๓ กรณีมาตรวัดน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่มีการจ่ายทางรถยนต์ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรม และบริษัทผู้แทนผู้ประกอบการ ตามข้อ ๗ ทดสอบหาค่าความคลาดเคลื่อนของมาตรวัด (Meter Factor) ทุก ๆ ๖ เดือน

๑๒.๔ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิต ผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรมทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ซ่อมแซมหรือปรับแต่งมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำลายฉนักรากกรมสรรพสามิตออกและเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้แจ้งกรมสรรพสามิตเพื่อทำการตรวจสอบมาตรวัด เครื่องทดสอบ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามวิธีการข้อ ๘ โดยคณะกรรมการตามข้อ ๖ และข้อ ๗ โดยอนุโลม

๑๒.๕ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ควบคุมโรงอุตสาหกรรมรายงานผลการทดสอบมาตรวัดตามข้อ ๑๒.๒ และข้อ ๑๒.๓ ให้กรมสรรพสามิตทราบทุกครั้ง และหากปรากฏว่าจากผลการทดสอบไม่ได้ผลตามข้อ ๘.๓ และหรือข้อ ๘.๔ ให้ระงับการใช้มาตรวัดแล้วรายงานให้กรมสรรพสามิตทราบโดยด่วน

ข้อ ๑๓ ให้ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและตรวจสอบทางเทคนิค เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๔ ผู้ที่ได้ยื่นคำขอก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ถือว่าเป็นคำขอตามระเบียบนี้

การดำเนินการใด ๆ ตามระเบียบกรมสรรพสามิต ว่าด้วยวิธีการคำนวณปริมาณน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันโดยใช้มาตรวัดและเครื่องทดสอบ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้รับการอนุมัติอนุญาต หรือผ่อนผันการดำเนินการจากกรมสรรพสามิตไว้ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดไปโดยสิ้นเชิงหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ หรือจนกว่าจะมีคำสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายสมชาย พูลสวัสดิ์)
อธิบดีกรมสรรพสามิต